

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

 Богдан КОРОБКО
8 серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**
(назва навчальної дисципліни)

Підготовки **магістра**

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми **Дошкільна освіта**

(назва освітньої програми)

Спеціальності **A2 «Дошкільна освіта»**

(код і назва спеціальності)

Полтава
2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Організація інклюзивного середовища в закладах дошкільної освіти**» для здобувачів вищої освіти спеціальності А2 «**Дошкільна освіта**», другого (магістерського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «**Дошкільна освіта**», 2026 року.

Розробник: Шевчук Вікторія Валентинівна, доцент кафедри психології та педагогіки

Погоджено:

Гарант освітньої програми Оксана ТУР

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від «25» серпня 2026 року №1

Завідувач кафедри психології та педагогіки Леся КЛЕВАКА

«25» серпня 2026 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «27» серпня 2026 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Віктор ЧЕРНИШОВ

«27» серпня 2026 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма здобуття освіти
		денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань А Освіта	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність А 2 Дошкільна освіта	Рік підготовки:
		1-й
Змістових модулів – 1		Семестр
		1-й
		Лекції
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>магістр</u>	16 год.
		Практичні
		16 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		88 год.
		Індивідуальна робота:
-		
		Вид контролю: диференційований залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 32/88.

2. Мета навчальної дисципліни

2.1. Метою вивчення дисципліни «**Організація інклюзивного середовища в закладах дошкільної освіти**» є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системного розуміння теоретичних, нормативно-правових, психолого-педагогічних та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти; розвиток здатності створювати безпечне, доступне, розвивальне та особистісно орієнтоване освітнє середовище для дітей раннього і дошкільного віку з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей; формування готовності здійснювати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами, організовувати командну взаємодію фахівців і партнерство з батьками, застосовувати сучасні інклюзивні технології та впроваджувати науково обґрунтовані підходи до підвищення якості дошкільної освіти.

Упродовж опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

ІК. Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі здобуття освіти фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

КЗ 1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ 5. Здатність працювати в команді.

КЗ 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

КС 1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів і технологій.

КС 3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема дітей з особливими освітніми потребами.

КС 5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема інклюзивної освіти.

КС 7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, до партнерства з батьками.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «**Організація інклюзивного середовища в закладах дошкільної освіти**» є дисципліни, що формують основу підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

4. Очікувані результати здобуття освіти з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими уміннями й навичками:

ПР 3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПР 4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПР 5. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

ПР 6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

ПР 7. Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

ПР 9. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обрати відповідні технології та методики.

ПР 10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального здобуття освіти, особистісно орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

5. Критерії оцінювання результатів здобуття освіти

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений	Середній ,

			робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	Е	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання диф.залику	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах здобуття освіти є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/залику.	Незадовільний , здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів здобуття освіти

Під час вивчення дисципліни «**Організація інклюзивного середовища в закладах дошкільної освіти**» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів здобуття освіти:

усне опитування та виконання практичних завдань;

стандартизовані письмові тести для здійснення поточного/проміжного контролю успішності засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу (здійснюється під час проведення практичних занять).

презентації результатів виконаних завдань;

диференційований залік.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль. Теоретико-практичні засади організації інклюзивного освітнього простору та психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в ЗДО

Тема 1. Науково-теоретичні засади впровадження інклюзивної освіти в ЗДО

Сутність, принципи, цінності та основні концептуальні підходи до інклюзивної освіти дітей дошкільного віку. Теоретичні засади інклюзії, дитиноцентризму, рівності, недискримінації та забезпечення доступності дошкільної освіти. Особливості розвитку інклюзивної освіти в Україні та сучасні тенденції її функціонування в закладах дошкільної освіти. Особливі освітні потреби дітей, індивідуальні відмінності та умови забезпечення їхньої участі в освітньому процесі. Роль інклюзивної освіти у забезпеченні гармонійного розвитку, соціалізації та повноцінної участі дитини в житті закладу дошкільної освіти.

Практичне заняття №1

Тема 2. Організація психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП

Поняття, мета, принципи та основні напрями психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Суб'єкти супроводу, їхні функції, повноваження та сфери професійної відповідальності в умовах інклюзивної освіти. Форми, методи та механізми організації комплексної підтримки дитини відповідно до її індивідуальних потреб і можливостей. Взаємодія педагогічних працівників, психологічної служби, фахівців, батьків та інших учасників освітнього процесу. Документація, планування, координація та моніторинг заходів психолого-педагогічного супроводу.

Практичне заняття №2

Практичне заняття №3

Тема 3. Інноваційні тенденції розвитку інклюзивної освіти: управління. Моніторинг, проєктування освітнього простору

Сучасні інноваційні тенденції розвитку інклюзивної освіти та стратегічні напрями її вдосконалення в закладах дошкільної освіти. Управління інклюзивними процесами, організаційна культура, лідерство та командна взаємодія в забезпеченні якості інклюзивної освіти. Моніторинг якості та ефективності інклюзивного освітнього процесу, критерії, показники та інструменти оцінювання. Принципи проєктування безпечного, доступного, безбар'єрного та розвивального освітнього простору. Інноваційні технології, цифрові ресурси та сучасні підходи до створення інклюзивного середовища.

Практичне заняття №4

Практичне заняття №5

Тема 4. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП в умовах інклюзивної освіти

Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища. Психологічні, педагогічні, соціальні та корекційно-розвиткові складові комплексної підтримки дитини. Індивідуалізація освітнього процесу, адаптація та модифікація змісту, методів і засобів здобуття освіти відповідно до потреб дитини. Психолого-педагогічні технології розвитку пізнавальної, емоційної, комунікативної та соціальної сфер дошкільника. Командна взаємодія фахівців і батьків, моніторинг індивідуального розвитку та коригування заходів підтримки.

Практичне заняття №6

Практичне заняття №7

Тема 5. Розвиток інклюзивного освітнього простору: від теорії до практики.

Сутність та компоненти інклюзивного освітнього простору закладу дошкільної освіти. Принципи безбар'єрності, доступності, безпеки, універсального дизайну та розумного пристосування в організації освітнього середовища. Практичні підходи до адаптації простору, обладнання, дидактичних матеріалів і освітніх ресурсів відповідно до різноманітних потреб дітей. Умови забезпечення психологічного комфорту, позитивної взаємодії, самостійності та активної участі кожної дитини в житті закладу. Практичні моделі, технології та інструменти створення й удосконалення інклюзивного освітнього простору.

Практичне заняття №8

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	Індивід. роб	Самост. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовний модуль. Теоретико-практичні засади організації інклюзивного освітнього простору та психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в ЗДО						
Тема 1. Науково-теоретичні засади впровадження інклюзивної освіти в ЗДО	12	2	2	-	-	20
Тема 2. Організація психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП	12	4	4	-	-	20
Тема 3. Інноваційні тенденції розвитку інклюзивної освіти: управління. Моніторинг, проектування освітнього простору	12	4	4	-	-	20
Тема 4. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП в умовах інклюзивної освіти	12	4	4	-	-	16
Тема 5. Розвиток інклюзивного освітнього простору: від теорії до практики.	12	2	2	-	-	12
Усього годин	120	16	16	-	-	88

9. Перелік питань для семінарських занять

№ заняття	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
		для денної форми
	Семінарські заняття не передбачені*	

10. Перелік питань для практичних занять

№ заняття	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
		для денної форми
1	Тема 1. Науково-теоретичні засади впровадження інклюзивної освіти в ЗДО 1. Сутність, принципи, цінності та основні концептуальні підходи до інклюзивної освіти	2

	дітей дошкільного віку. 2. Теоретичні засади інклюзії, дитиноцентризму, рівності, недискримінації та забезпечення доступності дошкільної освіти. 3. Особливості розвитку інклюзивної освіти в Україні та сучасні тенденції її функціонування в закладах дошкільної освіти. 4. Особливі освітні потреби дітей, індивідуальні відмінності та умови забезпечення їхньої участі в освітньому процесі.	
2-3	Тема 2. Організація психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП 1. Поняття, мета, принципи та основні напрями психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. 2. Суб'єкти супроводу, їхні функції, повноваження та сфери професійної відповідальності в умовах інклюзивної освіти. 3. Форми, методи та механізми організації комплексної підтримки дитини відповідно до її індивідуальних потреб і можливостей. 4. Взаємодія педагогічних працівників, психологічної служби, фахівців, батьків та інших учасників освітнього процесу.	4
4-5	Тема 3. Інноваційні тенденції розвитку інклюзивної освіти: управління. Моніторинг, проєктування освітнього простору 1. Сучасні інноваційні тенденції розвитку інклюзивної освіти та стратегічні напрями її вдосконалення в закладах дошкільної освіти. 2. Управління інклюзивними процесами, організаційна культура, лідерство та командна взаємодія в забезпеченні якості інклюзивної освіти. 3. Моніторинг якості та ефективності інклюзивного освітнього процесу, критерії, показники та інструменти оцінювання. 4. Принципи проєктування безпечного, доступного, безбар'єрного та розвивального освітнього простору.	4
6-7	Тема 4. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП в умовах інклюзивної освіти 1. Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища. 2. Психологічні, педагогічні, соціальні та корекційно-розвиткові складові комплексної підтримки дитини. Індивідуалізація освітнього процесу, адаптація та модифікація змісту, методів і засобів здобуття освіти відповідно до потреб дитини. 3. Психолого-педагогічні технології розвитку пізнавальної, емоційної, комунікативної та	4

	соціальної сфер дошкільника.	
8	Тема 5. Розвиток інклюзивного освітнього простору: від теорії до практики. 1. Сутність та компоненти інклюзивного освітнього простору закладу дошкільної освіти. 2. Принципи безбар'єрності, доступності, безпеки, універсального дизайну та розумного пристосування в організації освітнього середовища. 3. Практичні підходи до адаптації простору, обладнання, дидактичних матеріалів і освітніх ресурсів відповідно до різноманітних потреб дітей. 4. Умови забезпечення психологічного комфорту, позитивної взаємодії, самостійності та активної участі кожної дитини в житті закладу.	2
	Усього	16

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ заняття	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
		для денної форми
	Лабораторні заняття не передбачені*	-

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи є: розвиток здатності до самостійного наукового пошуку, критичного осмислення та системного аналізу теоретичного і практичного матеріалу; поглиблення й інтеграція професійних знань; опрацювання та інтерпретація наукових джерел; виявлення взаємозв'язків між різними науковими підходами та концепціями; обґрунтування власної професійної позиції, формулювання аргументованих висновків і визначення перспектив подальшого дослідження проблеми.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедр);
- підготовка до складання диференційованого заліку за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення здобувачами вищої освіти

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
		для денної форми
Змістовний модуль. Теоретико-практичні засади організації інклюзивного освітнього простору та психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в ЗДО		
1	Тема 1. Науково-теоретичні засади впровадження інклюзивної освіти в ЗЛО	20

	Роль інклюзивної освіти у забезпеченні гармонійного розвитку, соціалізації та повноцінної участі дитини в житті закладу дошкільної освіти.	
2	Тема 2. Організація психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП Документація, планування, координація та моніторинг заходів психолого-педагогічного супроводу.	20
3	Тема 3. Інноваційні тенденції розвитку інклюзивної освіти: управління. Моніторинг, проєктування освітнього простору Інноваційні технології, цифрові ресурси та сучасні підходи до створення інклюзивного середовища.	20
4	Тема 4. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП в умовах інклюзивної освіти Командна взаємодія фахівців і батьків, моніторинг індивідуального розвитку та коригування заходів підтримки.	16
5	Тема 5. Розвиток інклюзивного освітнього простору: від теорії до практики. Практичні моделі, технології та інструменти створення й удосконалення інклюзивного освітнього простору.	12
	Разом	88

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом.

14. Методи здобуття освіти

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, практичних, занять, індивідуальних та групових консультацій.

Під час проведення лекцій та/або практичних занять використовуються такі словесні методи, як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

- **інструменти, обладнання та програмне забезпечення дисципліни :**

✓ платформа Moodle для розміщення навчальних матеріалів, завдань, тестів та організації комунікації між викладачем і студентами;

✓ мультимедійні проєктори та екрани для демонстрації презентацій, відеоматеріалів та інших візуальних матеріалів, що дозволяє зробити лекції більш наочними та динамічними;

✓ програми для відеоконференцій: Zoom, Google Meet для проведення (за виробничої необхідності) онлайн-лекцій, семінарів, практичних та консультацій.

- **методи навчання, які дозволяють формувати soft skills (наприклад, робота в команді, робота в малих групах, ділові ігри, дебати, квести, кейс-методи, дискусії тощо).**

✓ робота в малих групах та командна робота, що вимагає розподілу ролей, співпраці та взаємної відповідальності, розвиває навички комунікації, співробітництва та лідерства;

✓ кейс-методи, що передбачає аналізування реальних або змодельованих ситуацій, формує вміння приймати обґрунтовані рішення, аналізувати проблеми та знаходити ефективні шляхи їх вирішення.

✓ ділові та рольові ігри, зокрема моделювання ситуацій, що можуть виникнути в освітньому закладі.

✓ дебати та дискусії, що передбачають обговорення спірних питань з педагогіки, сприяють розвитку критичного мислення, навичок аргументації та публічних виступів, а також креативності, здатності до нестандартного мислення.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час практичних занять, оцінювання виконання здобувачами вищої освіти самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі здобувачами вищої освіти під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань здобувачів вищої освіти залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами опанування навчальної дисципліни.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни «Організація інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти» за видами робіт

Види робіт/контролю	Перелік тем							
	Тема 1.	Тема 2.		Тема 3.		Тема 4.		Тема 5.
	Практичне заняття							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Опитування	3	3	3	3	3	3	3	3
Тестування			5		5		5	5
Виконання практичних завдань	2	2	2	2	2	2	2	2
Виконання завдань самостійної роботи	2	2		2		2		2
Всього за темами	7	17		17		17		12
Диференційований залік	30							
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100							

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
3	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів здобуття освіти. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.

2	Питання розкрито неповністю, що свідчить про добре засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів здобуття освіти. Студент із незначними труднощами володіє науково-понятійним апаратом.
1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів здобуття освіти у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
2	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
1	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,5 \times 10 = 5$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
2	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів здобуття освіти у здобувача вищої освіти на високому рівні.
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів здобуття освіти у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

за результатами складання диференційованого заліку у формі тестування

№	Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1	Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($1 \times 30 = 30$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	
60 – 63	E – достатньо	3 – задовільно
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них :

– при семестровому контролі у вигляді диференційованого заліку на поточний контроль може бути відведено від 70 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 70 балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диф.залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. Шевчук В.В. Курс лекцій з дисципліни «Організація інклюзивного середовища в закладах дошкільної освіти» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2026 р. 100 с.

2. Шевчук В.В. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Організація інклюзивного середовища в закладах дошкільної освіти» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2026 р. 54 с.

3. Шевчук В.В. Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Організація інклюзивного середовища в закладах дошкільної освіти» для здобувачів

вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2026 р. 50 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Дігтяренко Т.М., Вавіна Л.С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими освітніми потребами. К. : Вид-во КНУ, 2023. 302 с.
2. Квітка Н.О., Лапін А.В. Організація інклюзивного здобуття освіти в закладах позашкільної освіти: методичні рекомендації. Київ: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України 2023. 60 с.
3. Клім С., Наумчук Т. Інклюзивне навчання в закладі дошкільної освіти. К. : Літера, 2024. 160 с.
4. Кириленко В.Г. Інклюзивна освіта: психолого-педагогічний та соціальний аспекти. К. : Вид.центр КНЛУ, 2024. 284 с.
5. Основи та організація інклюзивного навчання : посібник-практикум / упорядники Т.С. Житнік, Ю.О. Саєнко. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2025. 125 с.
6. Організація інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти / Ярмола Н.А. К., 2023. 241 с.
7. Постанова КМУ від 26 серпня 2025 р. № 1036 Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1036-2025-%D0%BF#Text>
8. Постанова КМУ від 26 лютого 2020 р. № 152 "Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2020 році". Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/152-2020-%D0%BF#n18>
9. Про затвердження Порядку організації інклюзивного здобуття освіти у закладах дошкільної освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 10 квіт. 2019 р. № 530 (зі змін. та допов.). Київ, 2019.
10. Чекан О. Планування освітньої діяльності в інклюзивній групі закладу дошкільної освіти. К. : Мандрівець, 2025. 32 с.
11. Lundqvist J. Putting preschool inclusion into practice: a case study. *European Journal of Special Needs Education*, 2022. № 37(1), P. 95–109.
12. Shevchuk V., Vlasova O., Zaika V., Morgun V., Kaliuzhna Y. On the role of psychological and pedagogical support to improve the life quality of persons with disabilities in higher education institutions. *Conhecimento & Diversidade*. 2024. Vol. 16, no. 42. P. 564–581. <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/16881>

Допоміжна

1. Аргіропулос Д., Тарнавська Н. Інклюзивна педагогіка: навч. посіб. для науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2020. 248 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/31307> (дата звернення: 01.04.2025).
2. Гренюк Л., Олексенко В., Фединяк Н. Інклюзивне здобуття освіти в умовах війни: адаптація та нові виклики для педагогів. *Молодь і ринок*. № 2 (234), 2025. С. 40–45. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324600>
3. Інклюзія в дії: стратегії впровадження в Україні та світі: колективна монографія / О. Главацька, Н. Горішна, Г. Слозанська та ін. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2022. 326 с. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/25417> (дата звернення: 21.03.2025)
4. Калініна Т. С., Яцинік А. В. Теоретичний аналіз з питань діяльності інклюзивно-

ресурсних центрів. Наук. вісник Ужгород.о нац. ун-ту. Серія: Психологія. 2024. №2. С. 119–123. DOI: <https://doi.org/10.32782/psyvisnyk/2024.2.23>.

5. Козенко Р. В. Пікож Т. М., Супрун К. В. Реалізація освітньої політики в умовах формування інклюзивного освітнього простору. Вісник післядипломної освіти. Серія: Управління та адміністрування. 2019. Вип. 7. С. 46–78. DOI: <https://doi.org/10.32405/2522-9958>.

6. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Діти з особливими освітніми потребами: здобуття освіти та супровід у період повоєнної відбудови: навч.-метод. посіб. (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ, 2023. 192 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739320/> (дата звернення: 09.04.2025).

7. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзія: покроково для педагогів: навч.-метод. посіб. (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ, 2023. 232 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739317/> (дата звернення: 09.04.2025).

8. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ : 2018. 252 с. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvnenavchannya/posibniki/Inclusive_study_Sep17.pdf

9. Шевчук В. В. Основи психологічної допомоги сім'ям, які виховують дітей з комплексними порушеннями розвитку. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна*. 2024. №1. С. 84–89. <https://doi.org/10.32782/2311-8458/2024-1-12>

10. Шевчук В.В. Особливості емоційної стійкості психологів, що працюють з дітьми, які мають комплексні порушення розвитку. *Прояви резилієнтності на різних рівнях системи: сім'я, освіта, суспільство під час війни* : зб. наук. матеріалів І Міжнар. наук.- практ. конф., 23 листоп. 2023 р. Полтава : Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2023. С. 107–111.

11. Шевчук В. В. Підтримка сімей дітей із ментальними порушеннями через призму сімейноцентрованого підходу. *Перспективи та інновації науки*. 2025. № 9/55. С. 1670–1681. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)-1670-1681](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-1670-1681)

12. Шевчук В.В. Психофізіологічні аспекти стресу у осіб з особливими освітніми потребами. *Наукові перспективи*. 2025. № 3 (57). С. 1627–1640. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3\(57\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3(57)).

13. Шевчук В. В. Психофізіологічне обґрунтування, педагогічні умови та перспективи впровадження нейрорухового підходу в освіті дітей з комплексними порушеннями розвитку. *Наукові інновації та передові технології. Державне управління, економіка, право, педагогіка, психологія. Серія «Психологія»*. 2026. № 4/56. С. 2827–2839. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4\(56\)-2827-2839](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4(56)-2827-2839)

14. Шевчук В. В. Психологічний супровід дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах сучасної інклюзивної освіти. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. № 6/58. С. 2412–2425. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-6\(58\)-2412-2424](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-6(58)-2412-2424)

19. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7459>
2. Як застосовувати Міжнародну класифікацію функціонування (МКФ) у сфері освіти. <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/7055>
3. Освіта для всіх: різноманітність, інклюзія та фізичний розвиток. https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+EFA101+2022_T1/home
4. Організація інклюзивного навчання в закладі дошкільної освіти: від нормативних вимог до ефективної практики. <https://vector.ued.gov.ua/uk/accounts/register/?next=/uk/mpk/5091/detail/>
5. Участь батьків у організації інклюзивного навчання. <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5151>
6. Захист прав людей з інвалідністю. <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/zahyst-prav-lyudey-invalidnistyu/>